

REPUBLIKA HRVATSKA
VARAŽDINSKA ŽUPANIJA
Koordinacija za ljudska prava
Varaždinske županije
KLASA: 023-02/17-01/3
URBROJ: 2186/1-01-17-1
Varaždin, 23. siječnja 2017.

IZVJEŠĆE O RADU KOORDINACIJE ZA LJUDSKA PRAVA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE ZA 2016. GODINU

I. UVOD

Koordinacija za ljudska prava Varaždinske županije (u nastavku teksta: Koordinacija), je radno tijelo Županijske skupštine Varaždinske županije koje je osnovano 22. prosinca 2002. godine, čiji sastav se od osnivanja do danas mandatno mijenjao.

Sadašnji sastav Koordinacije čine: Vesna Dušak - predsjednica, Marija Varović – zamjenica predsjednice te članovi: Ljerka Mikor – Jović, Igor Pavlic, Biserka Pigac, Milan Mirčetić, pater Bono Zvonimir Šagi, Robert Puja, Andrea Loparić, Ivan Vujec, Siniša Miličić, Darko Blaži i Ljubica Križan, koja je i tajnica Koordinacije.

Djelovanje Koordinacije temelji se na Nacionalnom programu zaštite i promicanja ljudskih prava u Republici Hrvatskoj od 2013. do 2016. godine, te na drugim propisima iz sustava zaštite ljudskih prava te Odluci o osnivanju.

Jednogodišnjim programima rada konkretiziraju se zadaci i usmjerava rad Koordinacije prema određenim ciljevima i zadaćama koji se prepoznaju, u smislu aktualnosti određenih pitanja iz njezinog djelokruga rada.

Obveza podnošenja izvješća o radu Županijskoj skupštini određena je člankom 6. Odluke o osnivanju („Službeni vjesnik Varaždinske županije“ br. 48/9, 18/11 i 63/13).

II. PODRUČJA DJELOVANJA, NAČELA RADA TE PRIORITETNI CILJEVI

U svojem radu i djelovanju Koordinacija je usmjerena na područja ljudskih prava koja su određena prethodno navedenim Nacionalnim programom, a Programom rada određuju se područja koja se ocjenjuju prioritetnim, i koja potiču pitanja i raspravu o njima, a odražavaju aktualnost pojedinog pitanja.

Zadaće Koordinacije u funkcionalnom smislu rezultat su sagledavanja mogućnosti djelovanja Koordinacije unutar normativnog okvira te financijske mogućnosti.

U tom smislu Koordinacija se odredila prema

- obrazovanju javnosti o civilnom društvu i zaštiti ljudskih prava te njihovom promicanju na području Županije
- kontinuiranom poticanju medija na doprinos promicanju ljudskih prava
- rješavanju pojedinačnih kršenja ljudskih prava (predstavke građana)

- obilježavanju Međunarodnog dana ljudskih prava i drugih datuma važnih za ljudska prava, kao što je Međunarodni dan ljudskih prava, Međunarodni dan žena, Međunarodni praznik rada i sl.
- suradnji s ostalim radnim tijelima Županije koja se bave razvojem civilnog društva
- iniciranju istraživanja o stanju razvijenosti organizacija civilnog društva u Županiji, njihovoj ulozi za razvitak lokalne zajednice te stanju ljudskih prava

III. IZVRŠENJE PROGRAMA RADA U 2016. GODINI

U nastavku daje se pregled izvršenja programskih zadataka po područjima djelovanja.

1. U obrazovanju javnosti o civilnom društvu i zaštiti ljudskih prava te njihovom promicanju na području Županije u 2016. godini organizirane su tribine, predavanja, okrugli stolovi, odnosno stručne rasprave koje Koordinacija uobičajeno organizira samostalno, ili u suradnji s drugim županijskim radnim i savjetodavnim tijelima te državnim tijelima i institucijama.

Tako je tijekom 2016. godine organizirano sljedeće:

Okrugli stol: “Skrb za starije osobe u lokalnoj zajednici – kako se boriti protiv socijalne isključenosti i diskriminaciji po dobnoj osnovi”

Tema okruglog stola posvećena je osobama starije životne dobi, s ciljem zaštite i promicanja njihovih prava te iniciranje unapređenja skrbi o njima, na temelju utvrđenog stanja i potreba u Varaždinskoj županiji.

Cilj okruglog stola bio je podizanje svijesti zajednice o potencijalima starijih osoba, informiranosti javnosti o njihovim potrebama i kvaliteti života, promjeni odnosa društva i zajednice o fenomenu starenja, osnaživanju sudjelovanja starijih osoba i suodgovornosti za kvalitetnu starost, kao i smanjenje socijalne isključenosti ove ranjive skupine naših sugrađana.

Na temelju prezentiranih podataka evidentirana su stanja te konstatirana pitanja koja bi se mogla i trebala rješavati, jednim dijelom na nacionalnoj, te drugim na lokalnoj razini.

Na nacionalnoj razini:

1. Obzirom na podatke da starije osobe sudjeluju u ukupnom stanovništvu RH sa 17,70% udjela, načelno se utvrđuje da je prvenstveno nužna promjena odnosa društva i zajednice o starosti, jer se radi o velikom broju građana. i to prvenstveno u smislu traženja rješenja u prihvaćanju starosti kao fenomena. koje za društvo ne predstavlja samo trošak, već i resurs. Na ovaj način otklonile bi se zablude o starosti, kao društvenom problemu, i pitanju starenja prilazilo bi se na sasvim drugi način

2. da ad hoc mjere na nacionalnoj razini ne rješavaju probleme u ovoj populaciji, već zahtjevi nužno traže jedinstvenu strategiju za starije osobe, koja nedostaje te koja bi, sa dobro planiranim rokovima i tijelima za provedbu, stvorila normative i društvene uvjete za uključivanje zajednice u kompleksnije rješavanja problema starijih osoba.

Na lokalnoj razini:

1. obzirom da je generalna poruka okruglog stola bila da starije osobe ne mogu, niti ne smiju biti prepušteni sami sebi, zbog čega je potrebno ukazivati i informirati javnost o potrebama i kvaliteti života starijih osoba te vraćanju dostojanstva svakom čovjeku starije dobi

2. neophodno je vratiti u društvo solidarnost i uzajamnost

3. lokalne zajednice, kao i županija uključene su u rješavanje problema starijih osoba, no svakako da mogu i moraju napraviti više

4. među glavnim problemima sadašnjeg stanja starijih osoba su male mirovine – gotovo 62% umirovljenika prima mirovinu između 1.000 i 3.000 kn, čime su, prema svim kriterijima, u zoni siromaštva

5. ocjena je da su socijalne usluge u Županiji zadovoljavajuće, i to institucionalne, kao što je smještaj u ustanove i sl. i izvaninstitucionalne, kao što su geronto domaćice, ali već sada sa sve izraženijom potrebom njihovog povećanja, posebno kada je riječ o geronto domaćicama. Pored toga, izraženija je i potreba za palijativnom skrbi te i ostalim oblicima pomoći starijim osobama, kao što je pomoć volontera i sl. (nabava hrane, namirnica i lijekova, čišćenje u kući, posjet starijim osobama).

6. problemi starijih osoba koji se sada evidentiraju na više mjesta, zahtijevaju, po ocjeni skupa, formiranje službe za pomoć starijim osobama, koja će moći pratiti na jednom mjestu sve njihove potrebe i stanja te pokretati određena pitanja u rješavanju konkretnih problema. S tim u vezi uočen je i nedostatak registra starijih osoba po mjestima, što je na skupu ocijenjeno kao dosta bitnim pitanjem

7. traži se od lokalnih politika i svih dionika bolje prepoznavanje stvarnih problema starijih osoba, iskazujući senzibilitet prema njima te osmišljavanje, a nadasve i financiranje programa i projekata adekvatnih potrebama ovih osoba u svojoj sredini, sukladno načinima koji su prethodno evidentirani

8. obzirom da problemi nadmašuju financijske mogućnosti, kako lokalne, tako i nacionalnu razinu, preostaje upućenost na korištenje sredstava EU fondova, u svrhu poboljšanja kvalitete života starijih osoba te poticanje socijalnog poduzetništva, za koje se smatra da još uvijek nije na zadovoljavajući način ni pokrenuto.

Ekonomika održivog razvoja

Ova tema organizirana je povodom obilježavanja Međunarodnog praznika rada.

Dobra iskustva suvremenog društva u traženju mjesta za radnika i čovjeka, kako se u ekonomskim znanostima naziva institucionalnom ekonomijom, prezentirana je s aspekta ekonomike održivog razvoja.

Naime, radi se o grani ekonomske znanosti koja je stara 100 godina, no u našem društvu je gotovo nepoznata. To je tzv. bolji dio ekonomije, kako je u sindikatima nazivaju, nešto drugačiji od neoklasične, gdje ima mjesta za sve, pa tako i za radnika, i čovjeka općenito. Drugačija je upravo zbog toga što predstavlja pristup istraživanju veza koje ekonomski sustav ima s ostalim dijelovima društvenog sustava, od područja političke znanosti, sociologije, prava, javnog izbora, antropologije, demografije i sl., te je upravo zato ona i „ljudskija“. Upravo zbog toga bilo je uputno čuti o razlikama između pogleda ekonomike održivog razvoja i postojećeg dominantnog neoklasičnog poslovnog ekonomskog modela na društveni razvoj, svijet rada, kreiranje i vrednovanje rada i čovjeka te njegovog okoliša, kao i o odnosima koji se pri tome stvaraju.

Kako parlamentarci mogu spriječiti korupciju vlastitim primjerom

Tema je organizirana povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv korupcije i Međunarodnog dana ljudskih prava, koji se obilježavaju 9., odnosno 10. prosinca.

Organizatori su bili Koordinacija za ljudska prava i Antikorupcijsko povjerenstvo, kojem se priključilo i Etičko povjerenstvo za praćenje Etičkog kodeksa ponašanja dužnosnika

Varaždinske županije, kao treće radno tijelo Županijske skupštine koje se u svojem djelokrugu rada direktno ili indirektno bavi promocijom antikoruptivnog djelovanja.

Kako parlamentarci mogu spriječiti korupciju vlastitim primjerom bio je samo uvod u temu, koja je imala za cilj upoznati građane i stručna tijela te njihove predstavnike, kao sudionike stručne rasprave, sa radom i iskustvima jedne europske asocijacije koja se bavi borbom protiv korupcije. Naime, riječ je o Skupini zemalja, koja ima skraćeni naziv GRECO, a bavi se ovim pitanjem.

Navedeno europsko antikoruptivno tijelo je osnovalo Vijeće Europe 1999.g. kao središnje europsko tijelo koje nadzire usklađenost sustava zemalja članica s antikoruptivnim standardima te im daje preporuke za daljnji rad u unaprjeđenju ovog sustava.

Danas GRECO okuplja 49 zemalja članica iz Europe te i šire (Sjedinjene američke države). Informacije i njihova iskustva prezentirao je sadašnji predsjednik Marin Mrčela, sudac našeg Vrhovnog suda i ekspert Vijeća Europe za područje kaznenog prava (korupcije, organiziranog kriminala i kaznenih postupaka).

2. Obilježavanje datuma važnih za ljudska prava bilo je usmjereno na one koji su najvažnije, a odnose se na ljudska prava. Tako je i u 2016. godini, već tradicionalno, Koordinacija, u suradnji sa Povjerenstvom za ravnopravnost spolova, organizirala kazališnu predstavu povodom Međunarodnog dana žena, koja je bila namijenjena siromašnijim sugrađankama, radnicama, umirovljenicama i osobama s invaliditetom.

Obilježene je i Međunarodni dan ljudskih prava, prigodnim predavanjem, kako je prethodno navedeno.

3. Što se tiče pojedinačnih kršenja ljudskih prava (predstavke građana), u izvještajnom razdoblju nije dostavljena niti jedna predstavka.

4. Sjednice

Za izvršenje prethodnih aktivnosti Koordinacija je održala 3 sjednice, na kojima su formalizirane odluke o postupanju Koordinacije u izvršavanju svojeg Programa rada, dok se najveći dio odnosio na aktivnosti Koordinacije i pojedinih članova izvan sjednice.

IV. JAVNOST RADA

Rad Koordinacije je javan. U radu Koordinacije primjenjuje se Poslovnik o radu Županijske skupštine te se kod javnosti rada primjenjuju poslovničke odredbe o ovom pitanju.

Važno je napomenuti da je javnost bila kontinuirano upoznata s aktivnostima Koordinacije na način da su građani putem javnih medija bili pozivani na aktivnosti Koordinacije, samim time što je uloga medija u radu Koordinacije, prvenstveno zbog promicanja ljudskih prava, senzibiliziranja javnosti na njihovo poštivanje te stvaranja ukupne društvene atmosfere za demokratizaciju društva, posebno važna.

Zbog navedenog, svi mediji s područja Županije redovito su pozivani na sjednice Koordinacije, dostavljeni su im materijali o kojima je odlučivala Koordinacija te su upravo putem njih građani bili informirani o aktivnostima koje su se organizirale izvan sjednica (predavanja, stručne rasprave, tribine).

V. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Sukladno normativnom okviru djelovanja Koordinacije, u smislu iniciranja i poticanja određenih mjera u promicanju i zaštiti ljudskih prava, smatra se da je i nadalje potrebno:

- snažiti svijest građana o nužnosti zaštite ljudskih prava
- kontinuirano poticati građane na osnivanje udruga i organizacija civilnog društva koje će se baviti zaštitom ljudskih prava,
- poticati općine i gradove s područja Županije na osnivanje tijela za ljudska prava na svojem području
- nastaviti sa edukacijom građana o zaštiti ljudskih prava, u cilju njihove osposobljenosti za građanske inicijative u kreiranju lokalnih politika
- sudjelovati sa ostalim Županijskim tijelima u međunarodnim projektima, i time stvarati financijske pretpostavke za financiranje programa koji će doprinostiti većoj zaštiti ljudskih prava.
- i nadalje inicirati i zalagati se za osnivanja udruge, centra ili zaklade za građanske inicijative na razini Županije, gradova ili općina za promicanje ideja aktivnog uključivanja građana u život zajednice i pružanje potpore civilnim inicijativama.

